

7/1527

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Bakan
65

ANKARA
23/1/2004

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İLGİ: a) Kanunlar ve Kararlar Dairesi Başkanlığı ifadeli, 10/12/2003 tarihli ve A.01.0.GNS.0.10.00.02-7/1527-3733/13544 sayılı yazınız.
b) 22/12/2003 tarihli ve 1065 sayılı yazımız.

İlgi (a) yazımız ekinde alınan, İzmir Milletvekili Enver Öktem tarafından Bakanlığımıza yöneltilen ve yazılı olarak cevaplandırılması istenilen 7/1527-3733 Esas No.lu soru önergesiyle ilgili cevaba esas teşkil edecek bilgilerin derlenebilmesi için ilgi (b) yazımızla, Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 99. maddesinin beşinci fıkrası uyarınca bir aylık ek süre verilmesi istenilmiştir.

Söz konusu soru önergesine verilen cevap örneği iki nüsha hâlinde ilişikte sunulmuştur.

Bilgilerine arz olunur.

Cemil ÇİÇEK
Bakan

EKLER:

EK-1 Soru önergesi (2 adet-4 sayfa)
cevabı

7/1527

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Bakan

ANKARA
.../.../2004

Sayın

Enver ÖKTEM
İzmir Milletvekili
T.B.M.M.

Bakanlığımıza yönelttilip yazılı olarak cevaplandırılması istenilen 7/1527-3733 Esas No.lu soru önergesinin cevabı aşağıda sunulmuştur.

İzmir-Buca Kapalı Cezaevi Çocuk Koğuşunda kalan hükümlü ve tutukluların 05/11/2003 tarihinde; koğuşta bulunan yatak, nevresim ve diğer malzemeleri ateşe verip, koğuş camlarını kırmak ve koğuş giriş kapısı önünde barikat kurmak suretiyle ellerine geçirdikleri cam parçaları ve diğer malzemelerle görevlilere direndikleri; bu sırada, bir tutuklunun, jiletle kendisini kesmeye kalkıştığının, bir tutuklunun ise, diğerlerinin boğazına şiş dayayarak tehdit ettiğinin görülmesi üzerine, Cezaevi İdaresince, Cumhuriyet Başsavcılığına, itfaiyeye, jandarma ve sağlık görevlilerine haber verildiği, yangının itfaiye marifetiyle söndürülmesini müteakip, Cezaevi 1. Müdürünün koğuşa girip, hükümlü ve tutuklularla görüşme yapması sonrasında isyanın sona erdiği, bilahare jandarma güçlerinin çocukları teker teker koğuşlarından çıkararak, sağlık kontrolünden geçirilmek üzere, sağlık görevlilerine teslim ettikleri, hafif yaralı oldukları tespit edilen iki çocuğun 112 acil servis görevlilerince muayene edildiği ve koğuşta bulunan tüm çocukların müşahade koğuşlarına alındıkları, yapılan sağlık kontrolü sonunda, kötü durumda bir hükümlü ya da tutukluya rastlanmadığı;

İsyan olayını müteakip İzmir Cumhuriyet Başsavcılığınca soruşturma başlatıldığı ve soruşturmanın hâlen devam ettiği;

Olaydan kısa bir süre sonra 18/11/2003 tarihinde, Cezaevleri İzleme Kurulunca Buca Cezaevinde yapılan inceleme sonucu düzenlenen 11/12/2003 tarihli ve 2003/6 sayılı raporda; Cezaevindeki çocuklardan 27'sinin eski bölümdeki 20. koğuşa, isyan başlatan ve elebaşı olarak görülen 13 kişinin de yeni bölümdeki 17. koğuşa nakledildiklerinin, eski bölüm 20. koğuştaki çocuklarla yapılan görüşmelerde; çocukların, soruşturmayı yürüten Cumhuriyet Savcısına verdikleri ifadelerde olaya sebep olan ve başlatan kişilerin isimlerini söylediklerinin, bu kimselerin "belki af çıkarılır" diyerek, yılbaşında eylem ve isyan çıkarmak istediklerini, ancak olay günü aniden harekete geçerek, etrafı kırıp, yangın çıkardıklarını ve paspas saplarını sopa gibi kullanarak diğerlerini de zorladıklarını, çocuk koğuşunda kalan kişilerin büyük çoğunluğunun tiner ve uyuşturucu madde bağımlısı olduğunu ve mükerrer olarak cezaevine girdiklerini beyan ettiklerinin, isyanı başlatan ve elebaşı olarak görülen 13 kişinin nakledildiği yeni bölümdeki 17. koğuşta yapılan inceleme ve görüşmeler sonucunda da çocuklardan büyük bir kısmının tiner ve madde bağımlısı olduklarının,

mükerrer suçlar nedeniyle cezaevine girdiklerinin, mükerrer suç işleyen ve mükerrer şekilde cezaevine girmeye alışmış olan küçüklerle, tiner ve madde bağımlısı olup ruhsal yapıları itibarıyla şiddete eğilimleri bulunan çocukların, diğer çocuklar üzerinde, şiddet ve egemenlik kurduklarının, olay günü de hiçbir haklı nedene dayanmaksızın şiddete başvurdıklarının, yapılan görüşmeler sırasında, cezaevi görevlileri tarafından kendilerine işkence ve fena muamele yapıldığına ilişkin herhangi bir beyanda bulunmadıklarının anlaşıldığının vurgulandığı;

Bakanlığımız Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğünün, isyan olayına ilişkin sorunlar ve ihtiyaçların belirlenmesi konusundaki 12/11/2003 tarihli talimatları üzerine İzmir Cumhuriyet Başsavcısı tarafından düzenlenen raporda, kendileri ile tek tek konuşulan hükümlü ve tutuklu çocukların, cezaevi idaresi ve yönetimi ile hiçbir sorunlarının olmadığını ve idareden memnun olduklarını ifade etmelerine karşın yine de ortak arzularının ve ihtiyaçlarının neler olduğunun sorulduğu;

Ceza Muhakemeleri Usulü Kanununun 138. maddesi gereğince İzmir Barosu Başkanlığınca görevlendirilen müdafî avukatların görevlerini yerine getirmelerinin engellendiği konusunda, aynı hazırlık evrakı ile soruşturma yapıldığı, ancak isyan olayından dolayı savunmaları alınan çocuk tutukluların tamamının müdafî huzurunda savunmalarının alındığının tespit edildiği;

İşkence iddiaları hakkında devam eden 2003/56806 sayılı hazırlık soruşturmasını yürüten Cumhuriyet Savcısının; olay sonrası, Cumhuriyet Savcısı tarafından alınan ifadeler ile tutukluların vekil veya müdafilerinin verdikleri şikâyet dilekçelerinin içeriğinin ve adli raporların alınması sırasında tutukluların verdikleri ifadelerin farklı olması ve sonradan yeni iddiaların ortaya atılması karşısında, Buca Kapalı Cezaevi Çocuk Koğuşunda tutuklu olarak bulunan çocukların yeniden ve ayrıntılı olarak ifadelerinin alınmasına gereksinim duyulduğunu, iddialar ile ilgili olarak, cezaevi ve jandarma görevlilerinin teşhisleri yoluna gidilmekte olduğunu vurguladığı;

Konuyla ilgili olarak alınan savcılık ifadelerinde, “13 çocuğun sürekli olarak dövüldüğü” şeklinde beyanların yer almadığı; isyan olayının bastırılması sırasında bazı tutukluların ısyana katılmalarının sağlanması için koğuş arkadaşları tarafından dövüldükleri ve bu nedenle tutuklulardan 2’sinin 7 gün, 2’sinin 3 gün, 5’inin 2 gün, 4’ünün 1 gün, iş ve güçlerinden kalacak şekilde, 6’sının iş ve gücüne engel olmayacak şekilde yaralandıkları; 5 tutukluya ait subjektif şikâyetleri dışında vücutlarında herhangi bir bulguya rastlanmadığına dair adli raporların bulunduğu, 1 tutuklunun sol bilek radius alt kısmında kırık olduğunun belirlendiği;

Medyada çıkan haberler üzerine, İzmir Cumhuriyet Başsavcılığınca; isyan sırasında infaz ve koruma memurları ile jandarma tarafından herhangi bir işkence

yapılmadığı, isyanın bastırılması sırasında vaki yaralanmaların ise işkence sayılmayacağı, ancak buna rağmen, iddiaların ihbar kabul edilip, soruşturma başlatıldığı yönünde kamuoyuna açıklama yapıldığı; nitekim, bir kısım çocuk tutuklu ve hükümlülerin şiddet kullanarak başlattıkları isyan sırasında, isyanı bastırmak ve çıkardıkları yangın sebebiyle, kendilerini duman ve ateşten kurtarmak ve yangını söndürmek amacıyla görevlilerin, görevlerinin gereği olarak, yasal sınırlar içinde kalmak kaydıyla zor ve kuvvet kullanmak mecburiyetinde oldukları, bunun da işkence olarak nitelendirilemeyeceği, zira, olayın üçüncü günü İzmir'e giden Türkiye Büyük Millet Meclisi İnsan Hakları Komisyonunun, cezaevindeki incelemelerden sonra kamuoyuna yaptığı açıklamada "... olayların kamuoyuna abartılı aksettirildiği, kendilerini İzmir Barosu İşkenceyi Önleme Grubu adıyla tanıtan avukatların, çocukların ifadelerine dayandığını söyleyerek ileri sürdükleri, kaba dayak, kötü muamele, keyfi hücre cezaları, kötü koşullarda hijyen olmayan yemek iddialarının doğru olmadığı ..." hususlarını ifade ettiği,

Olayı müteakip, ataması Adli Yargı Adalet Komisyonuna bağlı cezaevi personeli hakkında disiplin soruşturması başlatılmış ise de, yapılan soruşturma sonucunda; görevlilerin olayla ilgili olarak herhangi bir ihmal veya kusurlarının bulunmadığının, aksine, görevlilerin kanun, tüzük ve yönetmelikler doğrultusunda hareket ederek olaya zamanında müdahale edip olayı yatıştırdıklarının anlaşılması üzerine, bu personel hakkında 07/11/2003 gün ve 2003/120-A sayılı kararla, "ceza tayinine yer olmadığı" na karar verildiği;

Bu tür olaylarda sağlıklı ve tutarlı bir görüntü ortaya koymak ve işkenceyi önlemeye yönelik kesin bir tutum sergilemek amacıyla, Bakanlığımızca, cezaevi personelinin eğitimine oldukça özen gösterildiği, yeni olan personelin göreve başlamadan önce eğitime tâbi tutulduğu gibi, görevde olan personelin de, hizmet içi eğitim kurslarına alındığı, ayrıca, gerek hükümlü ve tutuklular ile bunların yakınları tarafından, gerek cezaevi personeli tarafından Bakanlığa veya diğer makam ve mercilere gönderilen şikâyet dilekçelerinin tamamının ihbar olarak değerlendirilerek araştırılmak ve soruşturulmak üzere ilgili Cumhuriyet başsavcılıklarına gönderildikleri, kastı veya kusuru tespit edilen sorumlular hakkında adli ve idari yönden soruşturma başlatılıp, anılan soruşturmanın sonuçlanıncaya kadar özenle takip edildiği.

Öte yandan, ülkemiz cezaevlerinin Avrupa İşkenceyi Önleme Komitesi tarafından her yıl düzenli olarak ziyaret edildiği, ayrıca, habersiz ve periyodik olmayan ziyaretlerde de bulundukları; işkenceyi önleme komitesi raporlarında, ülkemiz cezaevlerinde işkence sorunu olmadığına yer verildiği; Bakanlığımızca mahkûm çocukların ıslahına yönelik her türlü hizmeti kapsayan çocuk cezaevleri yapılmak üzere başlatılan çalışmaların

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Bakan

ANKARA
.../.../2004

4

devam ettiği, İzmir ilinde bir cezaevi yapımının plânlandığı, Ankara ve İstanbul illerinde yapılacak olanların ise proje ihalelerinin tamamlandığı, yapılacak olan bu cezaevlerinin, kurumlarda bulunan çocukların psiko-sosyal gelişimlerine yardımcı olacak şekilde, kişilik gelişimini destekleyici, çocukların topluma dönüşümünü kolaylaştırıcı, çocukların ve görevlilerin güvenliklerinin koruma altına alınmasını sağlayacak hukuka uygun müdahale yöntemlerini geliştirici nitelikleri haiz olduğu;

Sonuç itibarıyla, iddia edilen hususlarla ilgili olarak, iddiaların ciddiyeti ve önemi gözetilerek hiçbir ayrıntının göz ardı edilmeksizin inceleme yapıldığı ve başlatılan soruşturmaların özenle sürdürülmekte olduğu;

İzmir Cumhuriyet Başsavcılığının 26/12/2003 tarihli ve B. Tel.2003/2754 sayılı, 19/1/2004 tarihli ve B.Tel 2004/173 sayılı yazıları ve ekleri ile Bakanlığımız kayıtlarının incelenmesinden anlaşılmıştır.

Bilgilerinize arz olunur.

Cemil ÇİÇEK
Bakan